

Perspektiv över våtmarkskil

...en vajande pil
en kväkande groda
en simmande skräddare
en spång över vatten
en myllrande våtmark
en vindlande gång
två lekande barn
ett häckande fågelpar
en upptäcktsfärd
en picknick i det gröna
en stund för vila
ett möte med naturen

**EN VISION
FÖR EN STADSPARK**

GRÖNA KILAR.

Jonas Eriksson, LK0150 Stadens offentliga rum, 09-03-2012

1

Analys

Området ligger i nära anslutning till flera bostadsområden och har en stor potentiell källa för besökare. Klockarängen, Tuna backar, Luthagen och de nybyggda Fyrisvallshusen ligger endast ett stenkast bort. Mellan centrum och platsen finns en vältrafikerad gång- & cykelväg som kommer ge en än mer större grund för besökare. Centrala Uppsala har ett stort utbud av parker med olika karaktär, närheten till natur är dock dålig i anslutning till centrum. Fyrisån är med sina årliga flödesvariationer den genuina naturkvalitet som finns. En historisk odlingsträdgård finns i området i och med Seminarieparken. Många av träden är dock i dåligt skick och kan behövas bytas ut eller sågas ned inom snar framtid.

Badanläggningen Fyrishov kommer byggas ut och medför att det tilltänkta parkområdet kommer krympa något. Ett flertal dagis och skolor finns nära parken och är en viktig brukargrupp att ta hänsyn till.

Program

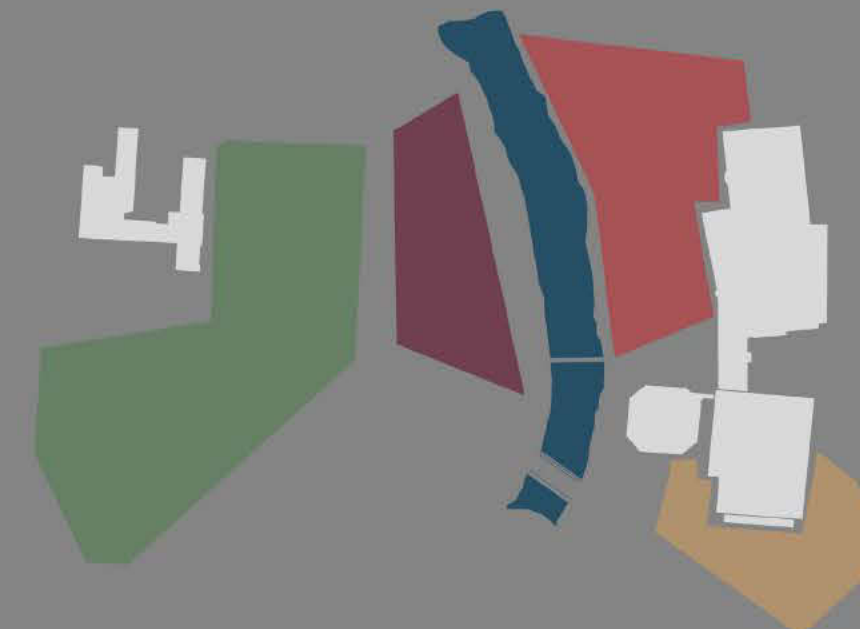
Den nya parken skall ha möjlighet till rekreation, aktivitet och rofylldhet/vila. Pedagogiska kvaliteter skall finnas såsom möjlighet att lära sig om biologi, miljö, ekologi, naturvetenskap och odling. Parken skall uppvisa en känsla av natur och ha en tydlig anknytning till Fyrisåns dynamik samt årummets landskap. Förutsättningar för ett varierat och rikt djur- och växtliv skall i den mån det går skapas. Detta kommer ge värdefulla ekologiska tjänster och upplevelser. En gemensam karaktär skall skapas i syfte att ge enhetlighet till parken. Både öppna grösytor och slutna rum skall finnas i rumstrukturen som skall upplevas varierad och intresseväckande. Parken skall ha områden för alla användargrupper.

En promenad med avskildhet från staden och känsla av natur skall finnas för att ge besökaren en rofylld och rekreativ upplevelse. Hastigheten på vägen som skär igenom området sänks för att öka säkerheten för parkens besökare och minska bullernivån från trafiken. Vägen flyttas ej men integreras i områdets utformning. De stråk som finns idag bevaras och utnyttjas som primära transportvägar för fotgängare och cyklister. Sekundära stråk skapas för rekreativa promenader och upplevelser av parken. Området ska ha en tydlig gräns av grönstruktur mot stadens brus och stress. Odlingsträdgården bevaras ej till fullo men ska delvis finnas kvar som historiskt element och bidra till platsens själ.

Analyskartor

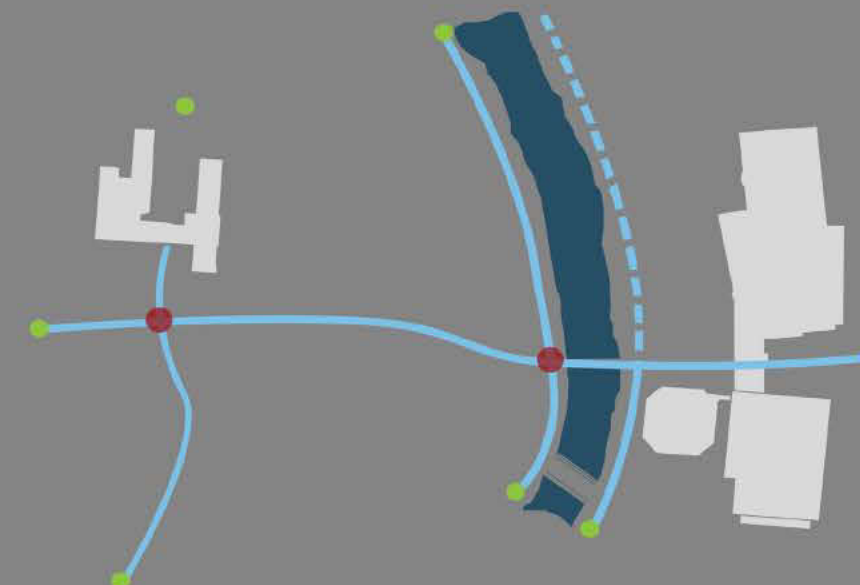
Historisk trädgård.
Parkeringsplats.
Privat område.
Planerad tillbyggnation av Fyrishov.

Områdena saknar sammanhållning och gemensam karaktär.

Viktiga stråk.
Nod.
Entré till området.

Streckad linje visar möjlighet till nytt stråk längs med Fyrisån.

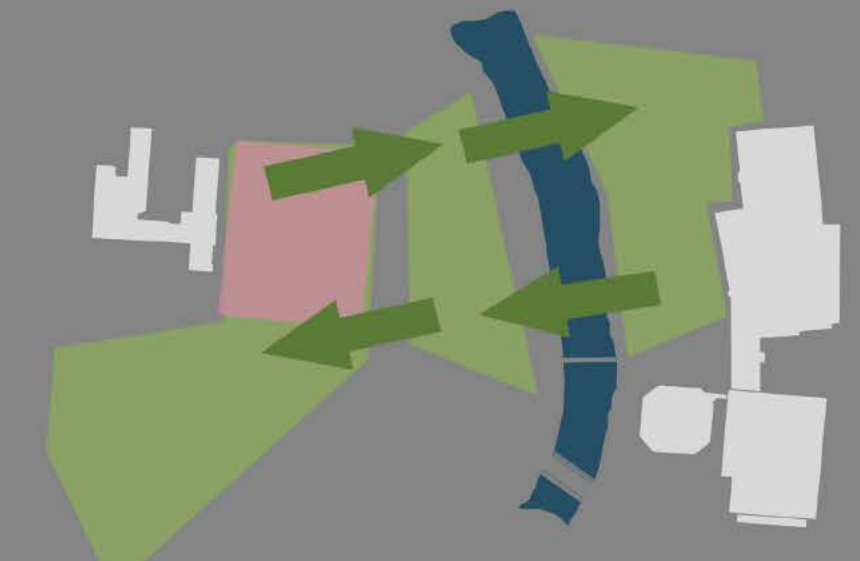

Barriärer. Bilvägen delar området i två delar. Fyrisån delar av området, för få övergångsmöjligheter. Fyrishov kapar området dels med sin byggnad men också med det stora inhägnade uteområdet.

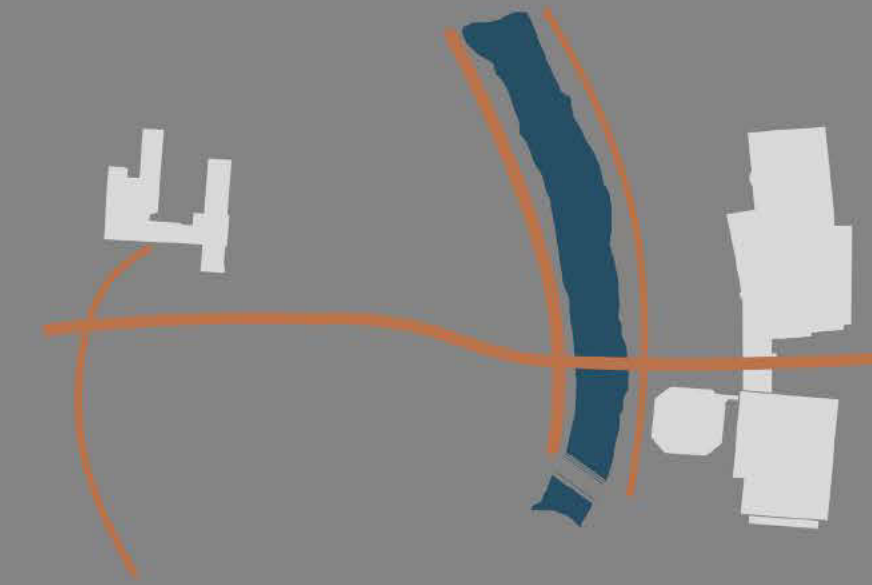

Programkartor

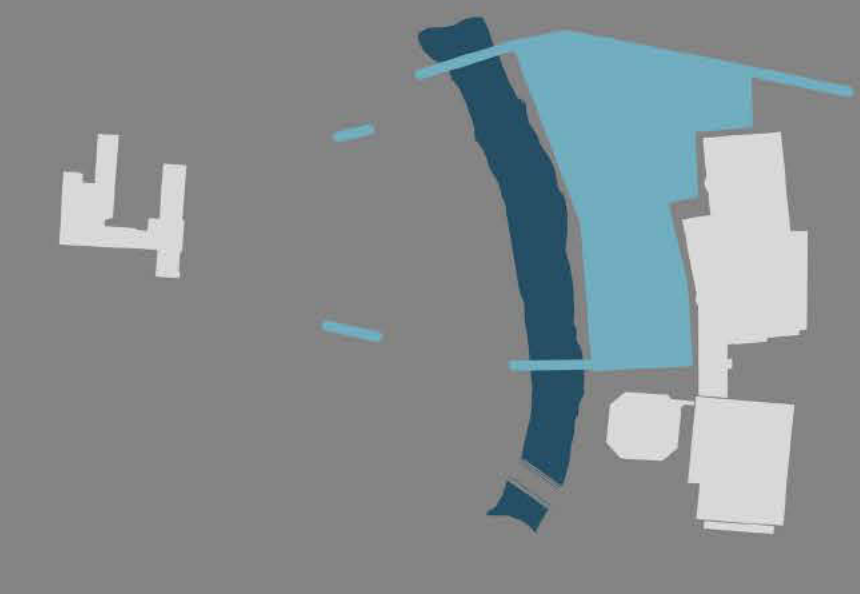
Gemensam karaktär skapas. Områden anknyts till varandra. Del av den historiska trädgården bevaras som anknytning till platsens tidigare historia.

Nuvarande stråk tas i beaktning vid gestaltning. En ny möjlighet att bruka Fyrisåns östra sida som sekundärt stråk skapas. Befintliga entréer bevaras. Möjlighet att ta sig runt Fyrishov bör skapas.

Vägens hastighet sänks till 30km/h och övergångsställen skapas. Fyrishovs uteområde omvandlas till offentlig parkmark och bidrar till att ett större parkrum skapas. En ny bro byggs i områdets norra del.

GRÖNA KILAR.

Förslag

Gröna kilar är ett förslag där en våtmarks natur och en stadsparks funktionalitet möts i en gemensam gestaltning. Förslaget kretsar kring gröna kilar av våtmark som sprider sig radiellt från Fyrisåns naturliga linjer. Naturen tas in i parken med hjälp av dessa kilar och ger platsen dess karaktär.

Över våtmarken går slingrande träspångar och gångar som leder besökaren igenom parkens rum.

Den ständiga kontrasten mellan parkmark och stiliserad natur skapar en intressant upplevelse som ger parkbesökaren en spännande upptäcktsfärd genom området. De öppna våtmarkskilarna blir en stark kontrast mot de mer slutna trädbevuxna parkrummen och skapar en visuell upplevelse med långa respektive korta siktlinjer.

Den stora öppna gräsytan vid Fyrishov ligger i söderläge och blir en perfekt plats att sola på och äta picknick efter ett svalkande bad. Utebadplatsen är utformad så att besökaren upplever den som en del i en våtmark, den simmande motionären får känsla av att befinna sig mellan vassruggar och träspångar.

Områden markerade med odling ger möjlighet för lärande om våra svenska kulturväxter och kretsloppodling med kompost. De små sekelskifteshusen nyttjas till undervisningslokaler och kulturevenemang såsom konstutställningar. Seminariebyggnaden omvandlas till en renodlad kulturskola där musik, konst och teater lärs ut i en inspirerande miljö bland mäktiga ekar och fridfull natur.

“Mina promenader brukar alltid sluta nere vid ån där jag sätter mig ner och låter vattnet ge mig en skopa lugn och stillhet”

Illustrationsplan

Träden vid bouleanorna är planterade i krukor och kan flyttas. Detta skapar en stor öppen yta som kan användas till konserter och evenemang som kräver större plats.

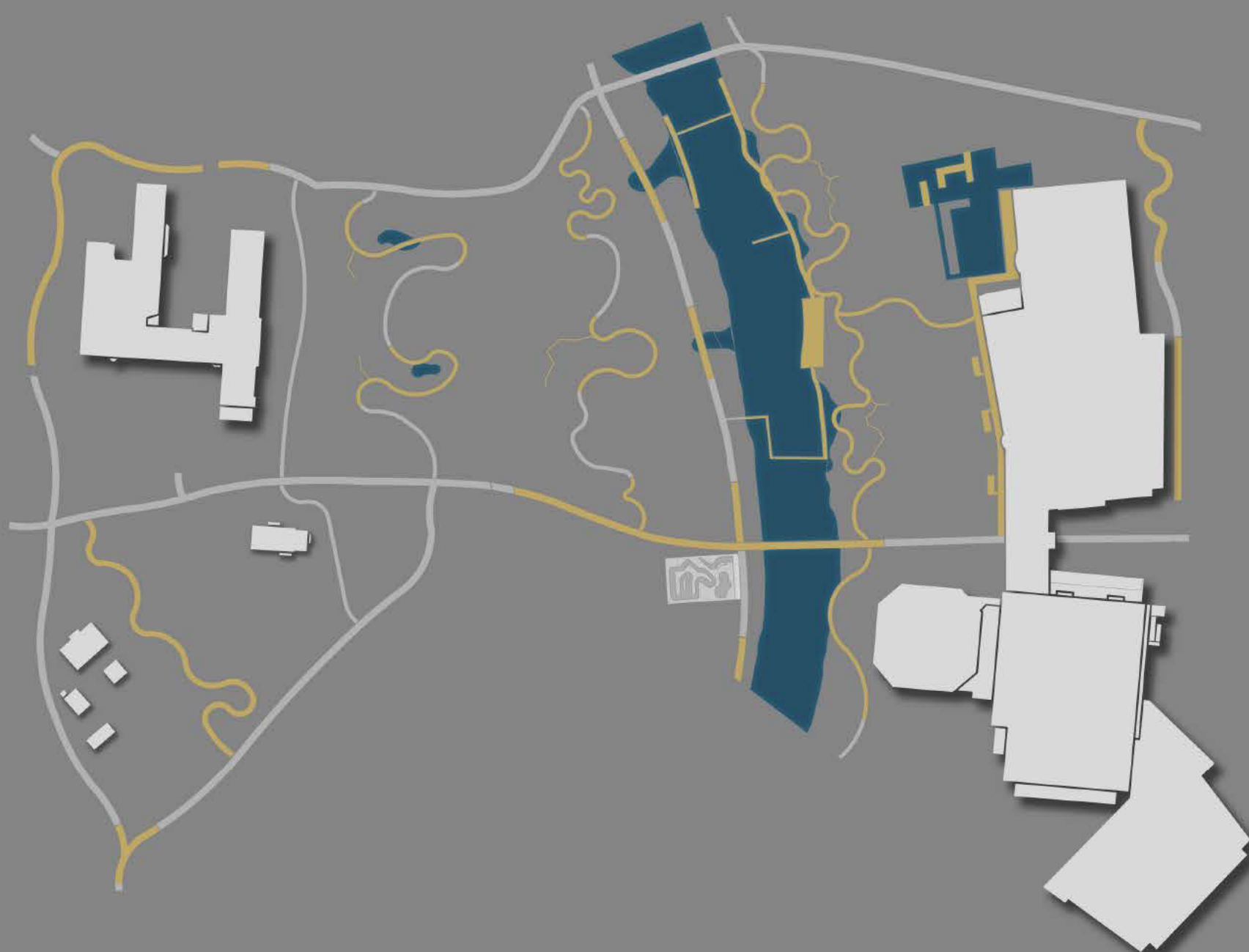
En tät trädplantering skärmar av mot bilvägen och skapar en tydlig gräns för parken.

Våtmarkskaraktären antyds även på Fyrishovs framsida med träspångar och planteringar med högt gräs.

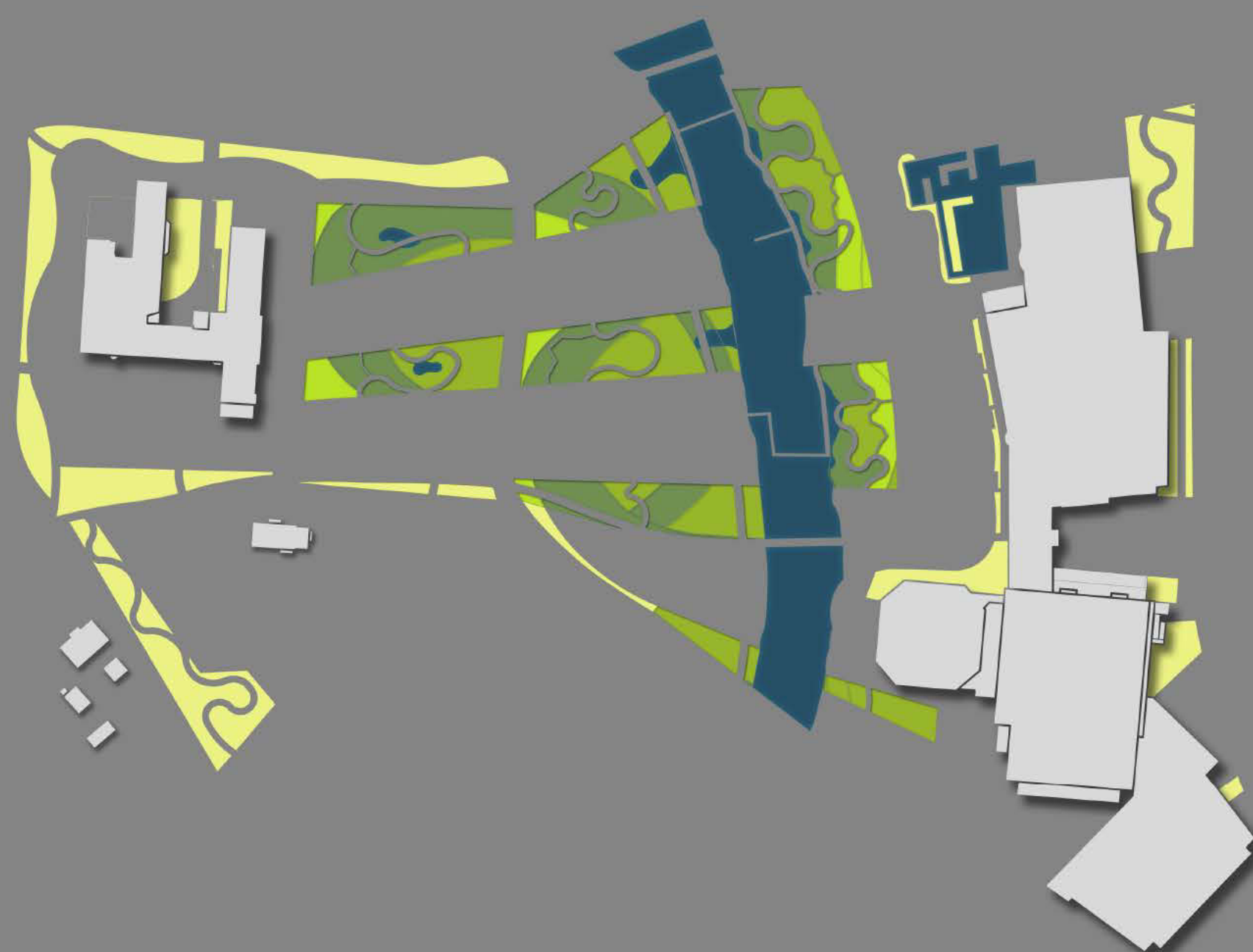
GRÖNA KILAR.

Jonas Eriksson, LK0150 Stadens offentliga rum, 09-03-2012

Parkens system av gångstråk och cykelvägar. De två huvudarterer som finns idag är även i denna gestaltning huvudstråk. Ifrån dessa ringlar sig organiskt ett mönster av smalare gånger ut i parken och ut över våtmarkskilarna. Över torra områden går de sekundära stråken relativt rakt medans de över våtmarkspartier slingrar sig rejält för att skapa en spänning samt öka den potentiella längden på parkens promenadstråk.

Omkring Fyrisån går det att promenera i en runda helt utan att möta biltrafik, detta möjliggörs av den nybyggda gång och cykelbron som ligger i parkens norra gräns samt en smal och vattennära promenadbro.

Våtmarkskilarna färgade grönt i plan. De olika nyanserna visar hur olika arter av perenna gräs skapar mönster och strukturer i kilarna. Delar av året svämmas de lägre partierna över av Fyrisån och skapar en ekologiskt värdefull översilningsbiotop. De gula fälten ligger på torrare mark men ger känslan av att våtmarken även finns där, detta med hjälp av träspångar som löper över många av dessa ytor täckta även de med högre gräs.

De våtmarksytor som ligger närmast seminarieriet fungerar som infiltrationsdammar för byggnaden och en del av bilvägens dagvattenavrinning.

*att lyssna till fågelsång
att klappa en groda*

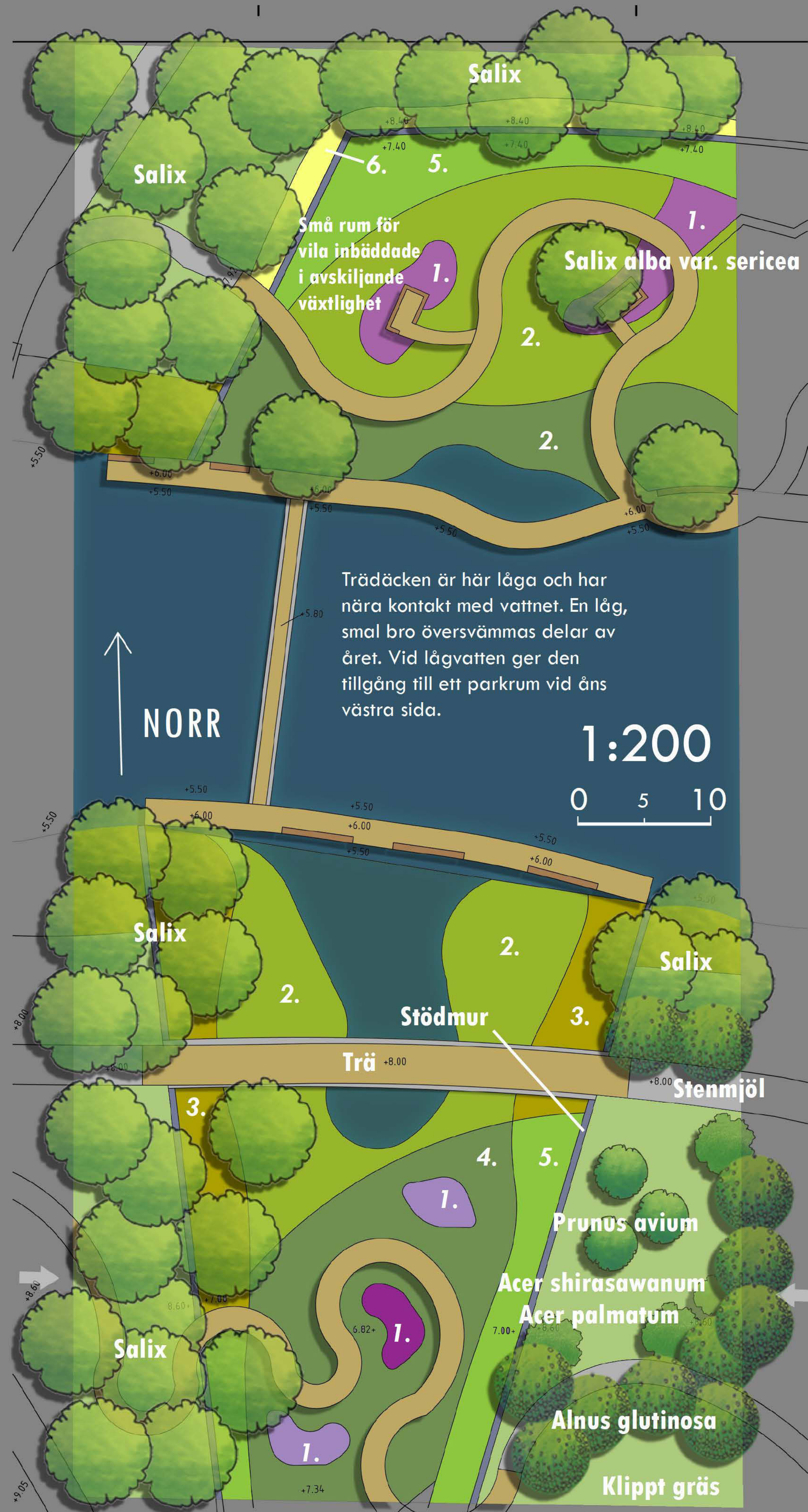

*att sitta i skuggan
att lära sig odla*

GRÖNA KILAR.

Jonas Eriksson, LK0150 Stadens offentliga rum, 09-03-2012

1. *Miscanthus giganteum*
 2. *Phragmites australis*
 3. *Typha latifolia*
 4. *Phalaris arundinacea*
 5. *Miscanthus sinensis*
 6. *Calamagrostis acutiflora*
- “Karl Foerster“

Allting kretsar kring Fyrisån. Dess årliga variationer och närheten till det flödande vattnet. De planteringar som finns är lågextensivt skötta och låts till stor del ha sitt eget liv. Från de slingrande trögångarna löper på vissa platser smala spångar iväg för den modige att upptäcka. Längs med trögångarna finns bänkar och små intima rum placerade för dem som vill ha tid till reflektion. De slingrande gångarna blir inget hinder för passerande besökare, huvudstråken är breda och raka för att göra passagen enkel och snabb för alla som endast är på genomresa.

De parkrum som skapas mellan våtmarkskilarna har olika utformning och hålls enkla i sin gestaltning. Nivåskillnader mot våtmarkskilarna tas upp av stödmurar som också fungerar som sittplats där man kan sitta och dingla med benen över högt gräs. Detta ger tillsammans med trädäcken vid ån mängder med sittplatser i både soliga och skuggiga lägen.

att gå på vatten

att sitta och tänka

att träffa en vän

EN VISION
FÖR EN STADSPARK

GRÖNA KILAR.

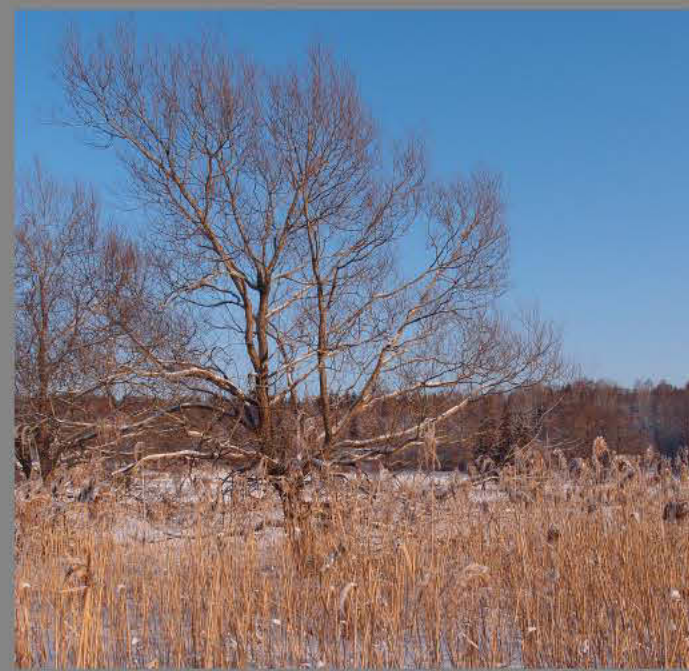
Jonas Eriksson, LK0150 Stadens offentliga rum, 09-03-2012

. . . . 5 .

Växtval

Parkens våtmarkskaraktär förstärks med hjälp av växter som anknyter till denna typ av miljö. Trädmaterialiet består framförallt av inhemskt plantmaterial med tyngdpunkt på arter från salixfamiljen. Dessa blir tillsammans med bestånden av alar snabbt fullstora träd och kommer skapa rumslighet i parken. De områden som har salixskog kommer med sin förekomst av sälg tillföra både äppelträdgården och omgivande villaträdgårdars fruktträd med en viktig biologisk tjänst. Sälgen är ett träd som blommar tidigt och därmed blir den viktig för pollinerande insekter under den tidiga vårsäsongen. En större förekomst av pollinerande insekter ger bättre äppelskördar. Vid seminariet kommer det finnas ekar, kunskapens träd, som så småningom kommer breda ut sig med sina breda kronor. Ekarna kommer tillsammans med seminariebyggnaden spela med och förstärka platsens tidlösa känsla av lärande, kunskap och historia.

Kilarna med våtmarkskaraktär har planteringar av olika sorters höga gräs. Inhemska arter som bladvass, rörflen och bredkaveldun blandas med partier av bl.a. miskantussorter. Arternas inbördes höjdskillnader skapar en dynamik som ger en spänning och visuell topografi till dessa platser. Under vintersäsongen ger de prakt till parken med sina ståtliga vinterståndare som kläs i snö och frost.

Växtlista

Träd

Alnus glutinosa – Klibbal
Alnus incana – Gråal
Fagus sylvatica – Bok
Quercus robur – Ek
Salix alba var. *Chermesina* "Vinterglöd" E – Sort av korallpil
Salix fragilis – Knäckepeil
Salix fragilis 'Bullata' – Klotpil
Salix caprea – Sälga
Salix alba var. *Sericea* – Silverpil

Accenter (exempel)

Malus domestica – Äppelträd
Prunus avium – Fågelbär
Acer palmatum 'Osakazuki' – Sort av japansk lönn
Acer shirasawanum 'Auerum' – Japansk gyllenlönn

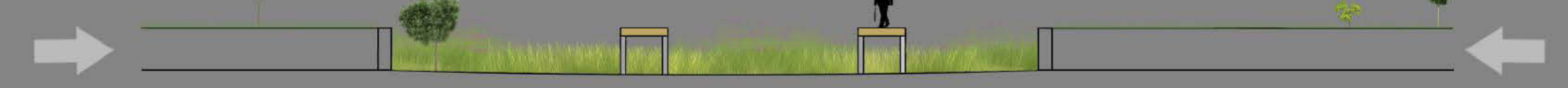
Perenner

Phragmites australis – Bladvass
Phalaris arundinacea – Rörflen
Miscanthus sinensis – Glansmiskantus
Miscanthus giganteus – elefantgräs
Typha latifolia – Bredkaveldun
Calamagrostis acutiflora "Karl Foerster"

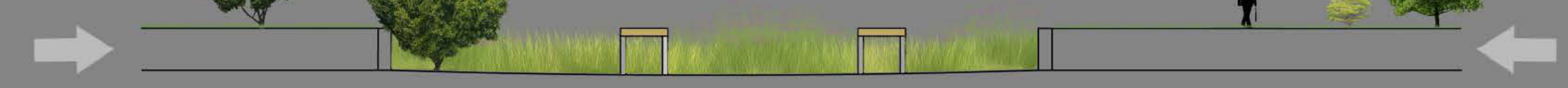
Växtutveckling

År

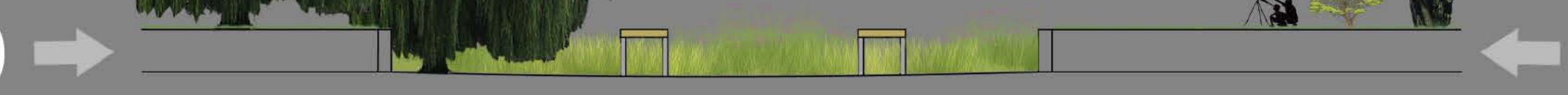
1

5

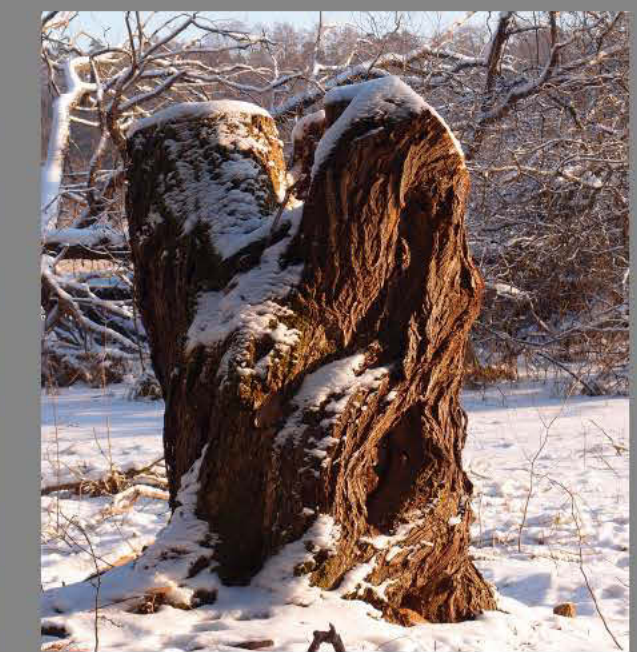
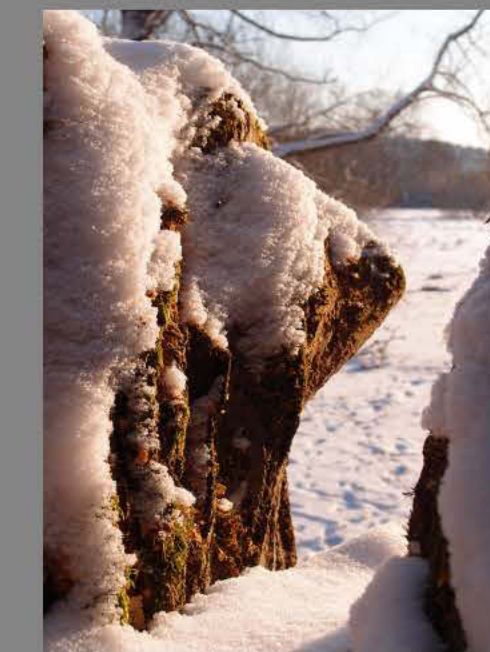
30

Sektion 1:200

0 5 10

Träd ur Salixfamiljen har inte lång livslängd i jämförelse med exempelvis ek och bok. De bidrar dock efter att de dött till parken med sina kraftiga och knotiga stammar som skulpturala element och som habitat för många olika insekter. Deras korta livsspann bidrar till en park som är i ständig förändring.

GRÖNA KILAR.

Jonas Eriksson, LK0150 Stadens offentliga rum, 09-03-2012

..... 6